

กรณี ลูกเรือประมงโดนเชือกกว้านพันเสียชีวิต

๑. ข้อมูลสถานประกอบกิจการ/นายจ้าง

๑.๑ เรือ ส เลขทะเบียนเรือ xxxxxxxxxx เครื่องหมายประจำเรือประมง xxxxxxxxxx
ขนาดเรือ ๕๖.๙๘ ตันกรอส ชนิดเครื่องมือทำการประมง อวนช้อนปลาจะละเม็ด
ประกอบกิจการ : ประมงทะเล

ที่ตั้งเลขที่ : ตำบลบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

๑.๒ มีจำนวนลูกจ้างทั้งหมดรวม ๙ คน สัญชาติไทย ๘ คน และลูกจ้างสัญชาติเมียนมาร์ ๑ คน
ลูกจ้างต่างชาติ มี ไม่มี

สัญชาติเมียนมาร์ จำนวนรวม ๑ คน เป็นชาย ๑ คน หญิง ๐ คน

๑.๓ กำหนดวันทำงานของลูกจ้าง ๑๕ วันต่อรอบการเดินทางเรือ สลับกับการทำงานบนฝั่ง ๒ วัน หรือหยุดพัก
กรณีไม่มีการออกเรือ

๑.๔ สถิติการประสบอันตรายจากการทำงานของลูกจ้าง (กรณีร้ายแรง)

- จากการตรวจสอบข้อมูลสถิติ การประสบอันตรายจากการทำงาน Dashboard กองความปลอดภัย
แรงงาน ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๖๖ - กรกฎาคม ๒๕๖๗ ไม่พบสถิติการประสบอันตรายจากการทำงาน

๒. ข้อมูลทั่วไป/รายละเอียดและลำดับเหตุการณ์การเกิดอุบัติเหตุ

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน (เช่น สภาพอาคาร
หรือสิ่งแวดลอม/เครื่องจักร/ระบบ/การจัดการ/กระบวนการผลิต/ชนิดวัสดุหรือวัตถุติด/หรือ อื่นๆ)

- สภาพอาคารหรือสิ่งแวดลอม

เรือ ส ขนาดเรือ ๕๖.๙๘ ตันกรอส ชนิดเครื่องมือทำการประมง อวนช้อนปลาจะละเม็ด บริเวณบนเรือ
ด้านหน้าแกงเรือจะวางซั้ง และถังน้ำสีเขียวสำหรับใช้อาบ ขนาดประมาณ ๒๕๐ ลิตร

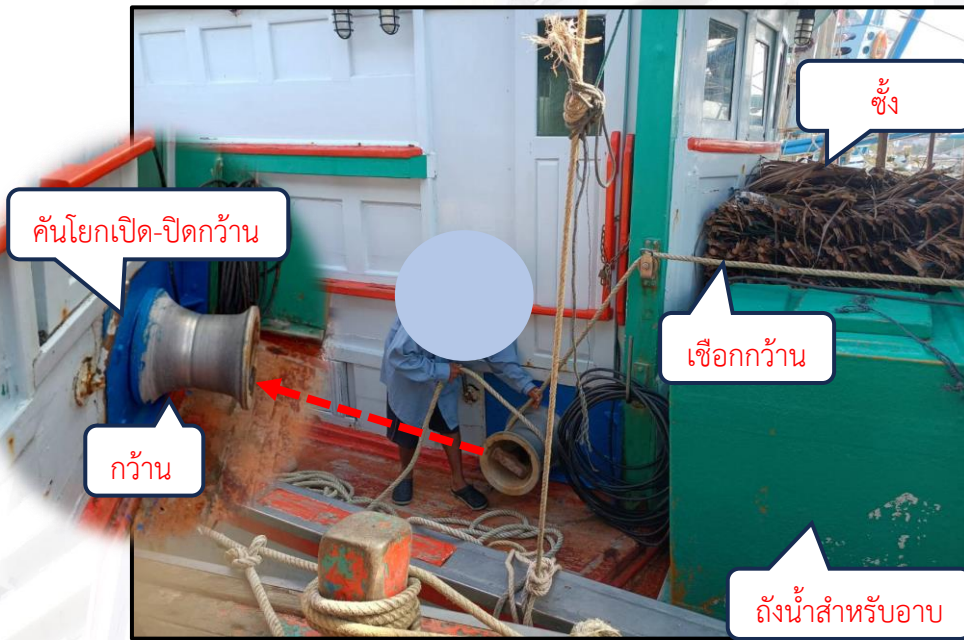

ภาพแสดง เรือ ส

- เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ (จำนวน ชนิด ประเภท กลไกการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน ข้อมูลการตรวจสอบ บำรุงรักษา ฯลฯ)

➢ กว๊าน เป็นเครื่องทุ่นแรงชนิดหนึ่งที่ใช้สำหรับการยกอวน สัตว์น้ำ ขึ้นจากทะเล จะมีคันทโยก อยู่บริเวณด้านข้างควบคุมการทำงาน

➢ เชือกกว๊าน ขนาด ๒๖ มิลลิเมตร

ภาพแสดง เรือ ส

➢ หินล่อปลา น้ำหนักประมาณ ๒๐๐ กิโลกรัม

ภาพแสดง หินล่อปลาของเรือ ส

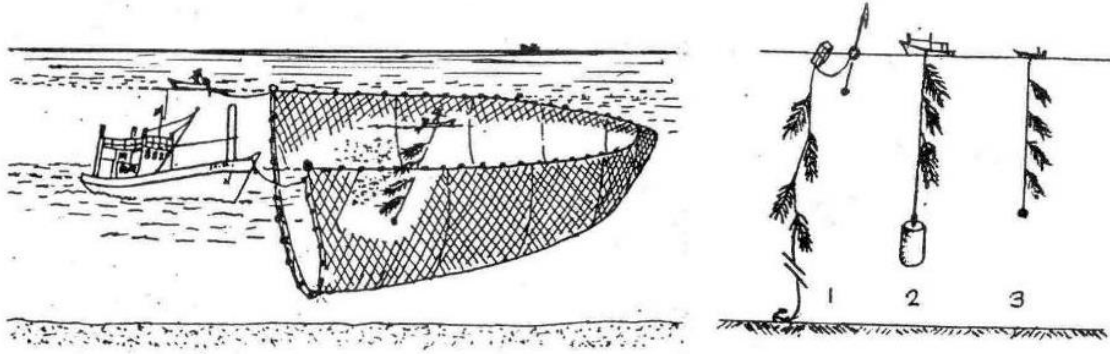

ภาพแสดง สโมเหล็กของเรือ ส

➢ เครื่องมืออวน ประกอบด้วยอวนหนึ่งปาก และซั้งอีก ๓ ซุด **ซั้งซุดที่ ๑** เป็นที่ใช้ล่อฝูงปลา จะละเม็ดดำให้ตอมซั้งก่อนเป็นอันดับแรก มีจำนวน ๑๖๐ - ๓๐๐ ตัน ซึ่งด้านบนสุดเป็นท่อนโพงขนาด ประมาณ ๑๕ * ๑๕ * ๔๐ เซนติเมตร ผูกกับเชือกขนาด ๖ - ๗ มิลลิเมตร ยาว ๖๐ เมตร ปลายอีกข้างหนึ่งของเชือกผูกกับสโมเหล็ก ขนาด ๕ - ๖ กิโลกรัม แล้วใช้ทางมะพร้าวสดยาว ๒ เมตร จำนวน ๕ - ๗ ทางผูกที่เชือกสายทวน แต่ละทางห่างกันประมาณ ๕ - ๖ เมตร **ซั้งซุดที่ ๒** เป็นซั้งที่ผูกไว้กับเรืออวนหรือเรือแม่ ใช้เพียงหนึ่งซุด ไม่ใช่ท่อนเพราะผูกที่ข้างกราบเรือ สายซั้งเป็นเชือกขนาด ๒๖ มิลลิเมตร ยาว ๓๐ เมตร ปลายล่างสุด ผูกกับลูกตุ้มน้ำหนักทำด้วยคอนกรีตบรรจุในถังพลาสติกกลม มีน้ำหนักประมาณ ๒๐๐ กิโลกรัม ที่สายซั้งผูกทางมะพร้าวสด ยาว ๒ เมตร จำนวน ๑๐ ทาง ห่างกัน ๑.๕๐ เมตร ซั้งซุดนี้ทำหน้าที่ล่อฝูงปลาจากซั้งซุดแรก โดยการลากผ่านซั้งแต่ละต้นพร้อมกับเก็บซั้งซุดแรกขึ้นเรือ เพื่อให้ปลาว่ายมาตอมซั้งของเรืออวนแทน **ซั้งซุดที่ ๓** เป็นซั้งที่ใช้กับเรือเล็ก จำนวน ๑ ตัน ใช้ล่อฝูงปลาให้ว่ายตามเรือเข้าไปในบริเวณกึ่งกลางอวน ไม่ใช่ท่อนเช่นกัน สายซั้งเป็นเชือกขนาด ๖ มิลลิเมตร ยาว ๒๕ - ๓๐ เมตร น้ำหนักถ่วงซั้งมีขนาด ๕ - ๗ กิโลกรัม สายซั้งผูกทางมะพร้าวจำนวน ๕ - ๑๐ ทาง ห่างกัน ๑.๕๐ เมตร สำหรับทางมะพร้าวของซั้งทั้ง ๓ ซุด จะเปลี่ยนใหม่เมื่อใช้งานเสร็จ

➢ อวนซ้อนปลาจะละเม็ด

รูปทรงของอวนมีลักษณะคล้ายบั้งก็ แต่ถ้ามองจากด้านบนจะเห็นแนวท่อนเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายปิด หรือตัวยู ขนาดเครื่องมือความยาวสายท่อนอวน ๑๐๐ - ๒๐๐ เมตร ใช้ท่อนพุงอวนขนาด ๑๙ - ๒๐ เซนติเมตร ผูกห่างกัน ๑ - ๒ เมตร โดยบริเวณช่วงกลางอวนระยะห่างของท่อนจะลดลง เชือกคร่าวหน้าปากอวนยาว ๙๐ - ๑๒๐ เซนติเมตร เชื่อมระหว่างท่อนอวนซ้ายกับขวา ผูกตะกั่วปละห้วงโลหะขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๘ - ๑๐ เซนติเมตร หรือมีน้ำหนัก ๒ กิโลกรัม/จุด จำนวน ๔๐ - ๔๓ ห่วง แต่ละห่วงห่างกันประมาณ ๒ เมตร พร้อมทั้งมีเชือกขนาด ๑๖ - ๒๐ มิลลิเมตร ยาว ๒๐๐ - ๓๐๐ เมตร ร้อยผ่านห่วงทุกห่วง สำหรับปิดปากอวนและอุดปากอวนขึ้นเรือ ขณะทำการประมงปากอวนจะจมน้ำ และโค้งเป็นตัวยู กึ่งกลางปากอวนจมอยู่ใต้ผิวน้ำลึก ๓๐ - ๔๐ เมตร สำหรับเนื้ออวนที่ใช้ประกอบเป็นอวนซ้อน มีขนาดตาอวนต่างกัน โดยตาอวนขนาดใหญ่จะอยู่ด้านหน้าสุด ชั้นถัดมามีขนาดตาอวนลดลงตามลำดับ

ภาพแสดง วิธีทำการประมงอวนช้อนปลาจะละเม็ด

- ระบบ/การจัดการ

- เรือฯ มีอุปกรณ์ช่วยเหลือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ได้แก่ ห่วงชูชีพ จำนวน ๓ อัน เสื้อชูชีพ จำนวน ๑๐ ตัว ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง จำนวน ๒ ถัง
- เรือฯ ไม่ได้มีการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานให้กับลูกเรือ มีเพียงการบอกกล่าวด้วยวาจาเกี่ยวกับวิธีการทำงาน
- เรือฯ มีการตรวจสอบสายพาน บั๊มน้ำ หม้อแบตเตอรี่ น็อตอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องยนต์ ทั้งหมดด้วยสายตา โดยช่างเครื่องประจำเรือ
- วิธีทำการประมง

ทำการประมงเฉพาะเวลากลางวัน แต่จะเริ่มวางซั้งชุดแรก จำนวน ๓๐๐ ตัน ตั้งแต่เวลา ๐๔.๐๐ น.เป็นต้นไป โดยเริ่มจากการวางซั้งชุดที่แรกทิ้งไว้ในทะเลเรียงกันเป็นแถว แต่ละต้นห่างกันประมาณ ๓๐ - ๔๐ เมตร ใช้ทุ่นเป็นที่สังเกตแนวซั้งทุกระยะซั้ง ๔๐ ตัน เสร็จแล้วทอดสมอเวลาจับปลา ซึ่งเริ่มจับปลาเวลาประมาณ ๐๘.๐๐ - ๑๐.๐๐ น. เป็นต้นไป ขั้นตอนแรกต้องรวมปลาจากซั้งที่วางทิ้งไว้ก่อน โดยเรืออวนจะหย่อนซั้งล่อไว้ข้างกราบเรือ แล้วแล่นเรือช้าๆ ฉีกซั้งต้นแรกที่วางทิ้งไว้ พร้อมกับใช้ขอเกี่ยวเพื่อเก็บซั้งต้นแรกขึ้นเรือ ทำให้ฝูงปลาวายมาตอมซั้งของเรืออวนแทน ทำเช่นนี้เรียงตามลำดับ จนกระทั่งรวมปลาจะละเม็ดได้มากพอ จะทำการจับปลาเสียครั้งหนึ่ง วิธีการจับปลา เริ่มจากปล่อยเรือเล็กลงน้ำทั้งสองลำเรือเล็กลำที่หนึ่ง ทำหน้าที่ลากจูงซั้งล่อเพื่อพาปลาเข้าอวน ส่วนเรือเล็กลำที่สอง ทำหน้าที่ถ่างปากอวนหรือกางอวนร่วมกับเรืออวน เรืออวนจะถ่ายปลาที่ว่ายตอมซั้งให้ไปตอมซั้งของเรือเล็กแทน โดยนำเรือมาจอดเทียบกันแล้วเรืออวนฉุดซั้งของตนขึ้นเรือ จากนั้นเรืออวนจะปล่อยอวนลงน้ำห่างจากเรือเล็กที่ล่อปลา ประมาณ ๑๐๐ เมตร หลังจากปล่อยอวนลงน้ำแล้ว จะให้เรือเล็กลำที่สองช่วยยึดทุวนข้างหนึ่งไว้ เพื่อให้ปากอวนกางออกและหันหน้าเข้าหาเรือเล็กที่พาปลาเข้าอวน เสร็จแล้วเรือเล็กที่มีซั้งล่อปลาจะแล่นช้าๆ เข้าหาอวนที่กางทิ้งไว้เพื่อพาปลาเข้าอวน โดยมีคนดำน้ำหนึ่งคนคอยเฝ้าดูฝูงปลาตลอดเวลา เมื่อเรือเล็กพาปลาเข้ามาถึงกึ่งกลางอวน เรืออวนจะทำการร้วนสายมาเพื่อปิดปากอวน และฉุดปากอวนขึ้นเรือ จากนั้นจึงกู้อวนขึ้นเรือ จนกระทั่งเอาปลาออกจากกันอวนได้ เสร็จแล้วทำซ้ำใหม่

๒.๒ รายละเอียด/ลำดับเหตุการณ์ (เรียงลำดับเหตุการณ์)

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น.

เรือประมง ส แจ้งออกทำการประมง ณ ท่าเทียบเรือประมง จ. อำเภอมือง จังหวัดสงขลา มีลูกเรือออกทำการประมง ทั้งหมด ๙ คน เป็นลูกจ้างสัญชาติไทย จำนวน ๘ คน และ ลูกจ้างสัญชาติเมียนมาร์ จำนวน ๑ คน (นาย ก อายุ ๔๒ ปี ลูกเรือผู้เสียชีวิต) มีนาย ข เป็นผู้ควบคุมเรือ

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๓๐ น. เรือทำการประมงอยู่บริเวณพิกัด ๗°๕๓.๙๑๙ N, ๑๐๐° ๕๒.๓๔๑ E โดยลูกเรือทุกคนทำการตอปลาและทำความสะอาดเรือหลังจากที่ช้อนปลาจะเม็ดเสร็จอยู่บริเวณส่วนหน้าของเรือ นาย ก (ลูกเรือผู้เสียชีวิต) ตำแหน่งลูกเรือ มีหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไป และเคยปฏิบัติหน้าที่ควบคุมก่วงเรือ ได้อาสาที่จะไปทำหน้าที่ก่วงเชือกเพื่อดึงหินล่อปลาขึ้นมาเก็บบนเรือ โดยปกติจะเป็นหน้าที่ของนาย ค เป็นคนควบคุมก่วง แต่เนื่องจากนาย ค นำปลาเก็บในท้องเก็บสัตว์น้ำ ยังไม่แล้วเสร็จ ขณะนำเชือกเข้าก่วงถุงมือผ้าที่นาย ก ใส่ได้เข้าไปติดกับร่องเชือกที่พันอยู่กับก่วงที่กำลังหมุน เป็นเหตุให้มือและแขนซ้ายของนาย ก เข้าไปในก่วง นาย ข ผู้ควบคุมเรือพยายามใช้มีดตัดเชือกก่วง แต่ไม่ขาด เนื่องจากเชือกหมุนไปตามรอบก่วงอยู่ตลอดเวลา จึงสั่งให้นาย ค ไปดับเครื่องยนต์เรือที่ห้องเครื่องของเรือ แม้จะดับเครื่องยนต์แล้วแต่ต้องใช้เวลาประมาณ ๒ - ๓ นาที ก่วงจึงจะหยุดสนิท หลังจากนั้นลูกเรือได้ช่วยกันนำร่างนาย ก ออกจากก่วง สภาพมีบาดแผลฉีกขาดขนาดใหญ่บริเวณศีรษะด้านหลัง กะโหลกกระดูกใบหน้าและกระดูกขากรรไกรล่างแตกเป็นเสี่ยงๆ ชิ้นส่วนกะโหลกหลุดหายไปเกือบหมด บาดแผลฉีกขาดขนาดใหญ่บริเวณต้นแขนซ้าย กระดูกต้นแขนซ้ายหัก บาดแผลฉีกขาดบริเวณข้อกลางนิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วกลางและนิ้วนางมือซ้าย นิ้วนางมือซ้ายขาดระดับนิ้วกลาง

๓. รายละเอียดการประสบนันตรายหรือความสูญเสียหรือหยุดการผลิตจากอุบัติเหตุ

- ๓.๑ จำนวนผู้เสียชีวิต ๑ คน
- ๓.๒ จำนวนผู้บาดเจ็บ - คน
- ๓.๓ จำนวนผู้ทุพพลภาพ - คน
- ๓.๔ ค่ารักษาพยาบาล -
- ๓.๕ การสูญเสียทรัพย์สินหรืออาคารสถานที่/เครื่องจักรอุปกรณ์ -
- ๓.๖ อื่นๆ -

๔. การวิเคราะห์ปัจจัย/สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ (ที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น อธิบายลักษณะการกระทำที่ไม่ปลอดภัย สภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย หรือสาเหตุอื่นๆ)

๔.๑ ปัจจัยด้านคน /การกระทำที่ไม่ปลอดภัย

๔.๑.๑ ลูกเรือประมงผู้เสียชีวิตขาดความตระหนักด้านความปลอดภัย ปฏิบัติงานที่ไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง ซึ่งการควบคุมก่วงเรือเพื่อดึงหินล่อปลาขึ้นมาบนเรือต้องมีความชำนาญ เนื่องจากหินล่อปลา มีน้ำหนักมาก

๔.๑.๒ ลูกจ้างสวมถุงมือผ้า (ข้างเดียว มือซ้าย) คาดว่าสอดปลายนิ้วมือเข้าไปไม่สุดถุงมืออาจถูกเกี่ยวเข้าไปติดกับร่องเชือกที่พันอยู่กับเครื่องก่วงที่กำลังหมุน

๔.๑.๓ ลูกจ้างไม่ได้สวมรองเท้า ประกอบกับเรือมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา พื้นเปียกชื้น อาจจะทำให้เสียการทรงตัว ลื่นล้ม

๔.๒ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม /สภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย

๔.๒.๑ ลักษณะการทำงานนำเชือกเข้าเครื่องก่วงที่มีการหมุนอยู่ตลอดเวลาสามารถก่อให้เกิดจุดหนีบที่มีอันตรายมากในภาวะการณ์ของการปฏิบัติงานที่เร่งรีบได้

๔.๒.๒ คันโยกที่ใช้ในการควบคุมการทำงานของเครื่องก่วงไม่สามารถเข้าใช้งานได้ เนื่องจาก มีเชือกอยู่ขัดขวางการเข้าถึงคันโยก

๔.๒.๓ พื้นี่การทำงานที่แคบ เปียกชื้น มีเชือกวางกองอยู่บนพื้น ประกอบกับเรือมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา อาจจะทำให้เสียการทรงตัว

๔.๓ ปัจจัยอื่นๆ

๔.๓.๑ นายจ้างไม่ได้จัดทำคู่มือความปลอดภัยในการทำงาน/หรือคู่มือการปฏิบัติงาน

๔.๓.๒ นายจ้างไม่ได้จัดให้ลูกจ้างได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานก่อนเริ่มการทำงาน

๕. ข้อเสนอแนะหรือมาตรการสำหรับการแก้ไขป้องกัน

๕.๑ ข้อเสนอแนะหรือมาตรการแก้ไขป้องกันที่เหมาะสม (จากการเกิดอุบัติเหตุ ตามข้อ ๔)

๕.๑.๑ บริเวณคั่นโยกที่ใช้ในการควบคุมการทำงานของก๊วน จัดให้มีลูกเรือประจำอยู่ที่ทำหน้าที่หยุดเครื่องกรณีฉุกเฉิน

๕.๑.๒ ถุงมือผ้าที่ลูกจ้างใส่ ขนาดต้องกระชับพอดีกับฝ่ามือและความยาวพอดีกับนิ้วมือ สอดปลายนิ้วมือเข้าไปให้สุดถุงมือ

๕.๑.๓ นายจ้างจัดให้มีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น รองเท้าบูต เพื่อให้ลูกจ้างสวมใส่ขณะปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอันตรายจากการลื่น

๕.๑.๔ ขณะที่ลูกจ้างทำงานเรือมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา บริเวณที่ลูกจ้าง นำเชือกเข้าก๊วนพื้นผิวต้องไม่ลื่น

๕.๒ ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน หรือมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๒.๑ นายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน ในกรณีที่ให้ลูกจ้างทำงานในสภาพการทำงาน หรือสภาพแวดล้อมการทำงานที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัย เช่น อันตรายเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ประจำเรือ สภาพแวดล้อมรวมถึงพื้นที่ต่าง ๆ บนเรือ และจัดให้มีคู่มือหรือคำชี้แจงว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงาน

๕.๒.๒ นายจ้างจัดให้ความรู้หรือจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานบนเรือ ประมง การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ประจำเรือ การใช้เครื่องมือทำการประมง และบทบาทหน้าที่ลูกจ้างตามที่ได้รับมอบหมาย

๖. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ (ระบุ พ.ร.บ. พร้อมมาตราที่เกี่ยวข้อง/กฎกระทรวงพร้อม ข้อที่เกี่ยวข้อง)

๖.๑ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔

ฯลฯ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในสภาพการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัย ให้นายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานและแจกคู่มือปฏิบัติงานให้ลูกจ้างทุกคนก่อนที่ลูกจ้างจะเข้าทำงาน เปลี่ยนงาน หรือเปลี่ยนสถานที่ทำงาน

ฯลฯ

มาตรา ๑๖ ให้นายจ้างจัดให้ผู้บริหาร หัวหน้างาน และลูกจ้างทุกคนได้รับการฝึกอบรมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้บริหารจัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างปลอดภัยในกรณีที่นายจ้างรับลูกจ้างเข้าทำงาน เปลี่ยนงาน เปลี่ยนสถานที่ทำงาน หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ ซึ่งอาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัย ให้นายจ้างจัดให้มีการฝึกอบรมลูกจ้างทุกคนก่อนการเริ่มทำงาน

การฝึกอบรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ฯลฯ

๗. ผู้สอบสวนและรายงานอุบัติเหตุ

ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานเขต ๙

กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน